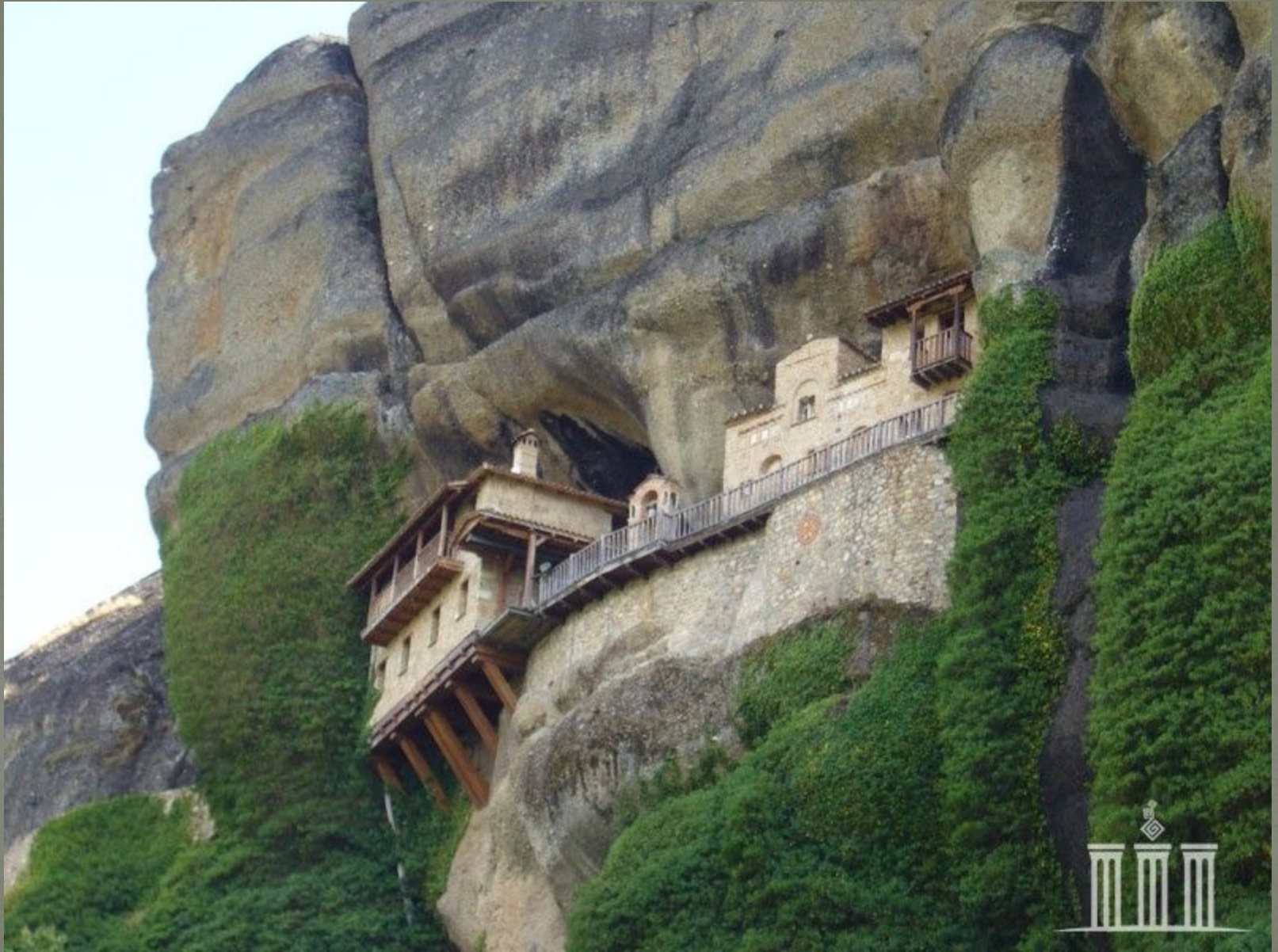

Метеора

Монастирі Метеори

- Метеори (грец. Μετέωρα - «ширяють у повітрі») - скелі, що складаються з суміші пісковика і уламкової гірської породи і досягають у висоту 600 м над рівнем моря, в горах Фессалії на півночі Греції, на півночі нома Трікала, в 1-2 км на північ від міста Каламбака (раніше Стаг). Відомі з X століття, поряд з Афоном, як один із центрів православного чернецтва в Греції.
- У 1988 році монастирі, розташовані на вершинах скель, були включені в список об'єктів Всесвітньої спадщини. У церковно-канонічному відношенні чернечі поселення відносяться до митрополії Стаг і Метеор (грец. Σταυρών και Μετεώρων) Церкви Греції.

- Скелі Метеорів утворилися приблизно 60 млн. років тому, коли замість рівнини в цій місцевості було доісторичне море. Під впливом води, вітру і перепадів температур тут поступово утворилися масивні кам'яні стовпи, що наче зависли в повітрі.
- Середня висота скельних утворень - 300 метрів, але деякі з них досягають 600-метрової висоти.
- Подивившись вгору, на вершини стовпів, можна помітити - практично на кожному з них стоїть храм.

- Всього протягом історії, за різними джерелами, існувало 22 або 24 монастиря поряд з безліччю одиночних келій, аскітір'їв, каплиць, скитів, печер, затворів, стовпів, розсіяних по Метеористським горам.
- Деякі з монастирів збереглися у вигляді руїн.

- Аскетарій Преподобного Григорія

- Зруйнований монастир Іоанна Предтечі

- Відлюдники
- За переказами, перші відлюдники піднялися на ці кам'янисті і неприступні, відрізані від світу вершини скель задовго до X століття. Вони жили в печерах і в скельних заглибленнях, а поруч засновували невеликі майданчики, так звані «молитовні місця» для спільного здійснення молитов і вивчення духовних текстів. Однак для участі в богослужіннях і церковних таїнствах (перш за все причасті) пустельникам доводилося спускатися в стару церкву Архангелів в місті Стаг, а пізніше у новоспоруджену церкву Богородиці.

- Відповідно до більшості досліджень першим пустельником був Варнава, який в 950-970 роках побудував найстаріший скит Святого Духа (Σκήτη του Αγίου Πνεύματος). Потім почалося зведення Преображенського скиту (1020 рік) критським ченцем Андроніком, а в 1160 році був споруджений скит Стаг або Дупіані. Заснування цього скиту поклало початок організації чернечої «держави» (громаді) - метеор, і общинного монастирського життя.

- Заснування монастирського комплексу
- Протягом двох-трьох століть Метеори жили в атмосфері миру і спокою, але в XIII столітті почалися вторгнення хрестоносців, сербів, албанців і турків, які прагнули захопити Фессалію. У 1334 році в Метеори прибув монах Афанасій, вигнаний зі Святої гори Афона навалом розбійників, супроводжуваний своїм духовним пастирем Григорієм. Вони влаштувалися на стовпі Стаг («Стовп Капель») і прожили там близько 10 років. Афанасій, згодом святий Афанасій Метеорський, мав єдину мету - створення добре організованого монастиря за подобою афонських.

- У 1334 році він зібрав 14 ченців з прилеглої округи і піднявся на «Платіс Літос» (широкий камінь) - гігантську скелю висотою 613 метрів над рівнем моря, 413 над рівнем містечка Каламбака, почавши справді титанічну для тієї епохи справу - будівництво перших споруд знаменитого згодом монастиря «Великий Метеор» або Преображення.
- Цим ченцем вперше були визначені правила поведінки, яким повинні були слідувати ченці, дотримуючись законів монастирського життя в Метеорах. Вважається, що саме Афанасій дав цим скелям назву «Метеори» . У 1371 році в Метеори прибув Епірський правитель Іоанн Уреш Палеолог, що недавно прийняв престол після смерті свого батька Сімеона Сініши.

- Познайомившись з Афанасієм Метеорським, Іоанн вирішив залишити управління країною і прийняв чернечий постриг під іменем Іоасаф; в 1390-х роках, після смерті Афанасія, він став ігуменом Преображенського монастиря. З 1490 настоятель Преображенського монастиря є керівником всієї монастирської громади Літополіса (скельного міста) Стаг.

- Розквіт чернечої країни припадає на XVI століття. Велич цього місця і його природна безпека від нашестя злодіїв і бандитів, яку відчували монахи завдяки висоті стрімких скель, дозволило створити з часом велику організовану чернечу громаду з безліччю монастирів, які росли і зміцнювалися за допомогою численних дарів і вкладів правителів і архонтів.
- До 20-х років XX століття, коли до монастирів були прокладені дороги і зроблені кам'яні сходи для підйому, монахи і відвідувачі могли потрапити в монастирі тільки по навісним дерев'яним сходам.

- Або за допомогою ченців, які піднімали їх в спеціальних сітках (а в перші століття існування комплексу монахами використовувалися суцільні ліси з брусів, що кріпилися в ущелинах скель). Підйом займав більше півгодини; сітки не раз надривалися, було навіть таке попередження про небезпеку:
- «Сітка говорить монаху: Будь пильний; я не тільки піднімаю тебе над землею до вершини, але й підношу тебе на Небо »
- Таким же чином на вершину скель піднімалися всі будівельні матеріали для зведення монастирських будівель, продукти харчування та інші необхідні для монастирського життя речі.

- До наших часів збереглося шість монастирів: чотири чоловічі та два жіночі.
- чоловічі - «Преображення», «Варлама», «Святого Миколая Анапавсаса», «Святої Трійці»;
- жіночі - «Русанів або монастир святої Варвари», «Святого Стефана»

- Преображенський монастир (Великий Метеор)

- Чоловічий монастир Преображення Господнього (грец. Της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος), відомий також як Великий Метеор (грец. Μεγάλο Μετέωρο) розташований на найвищій (613 метрів) і за площею скелі (6 га). Заснований Афанасієм Метеорським близько 1340 року.
- Головний собор монастиря (кафолікон) - Преображенський собор - побудований в 1388 році за подобою Афонських храмів, хрестоподібний в плані с з апсидами по боках і дванадцятигранним куполом, заввишки 24 метри і довжиною 32 м. Каплиця спирається на чотири колони, всі сторони яких, також як і стелю, покрито фресками на релігійні сюжети зі сценами муки святих..

- У північній частині розташовується поховання засновників монастиря преподобних Афанасія і Іоасафа, а поруч зображені вони самі, що тримають в руках монастир
- 1484 року собор був відновлений і заново розписаний, про що свідчить напис на південній стороні вівтаря. Новий етап реконструкції собору припав на середину XVI століття, коли після відвідин Метеорів патріархом Єремією I монастирський комплекс вступив в період найвищого розквіту. В цей час була побудована значна частина будівель монастиря, що дійшли до нас: (лікарня, кухня, трапезна, будинок для престарілих ченців), а Преображенський собор набув сучасного вигляду

● Монастир Варлама

- Монастир Варлаама (грец. Μονή Βαρλαάμ) або Всіх Святих (грец. Αγίων Πάντων).
- В середині XIV століття схимник Варлам піднявся на скелю і спорудив кілька келій і маленьку церкву, яку присвятив Трьом Святителям. Там він мешкав до кінця своїх днів в повній самоті. Після його смерті всі приміщення залишалися нежилі довгі роки.
- У 1518 році два брата, монахи Нектарій і Феофан, що походили зі знатного роду Апсарадів з міста Яніна, піднялися на скелю з єдиною метою - відреставрувати перетворену на руїни церкву Трьох Святителів, побудовану Варламом.

- Однак брати після відновлення церкви залишилися на скелі і поступово до них приєдналися інші ченці, число яких до середини XVI століття досягло 30 осіб. У 1542 році братами була побудована нова простора церква з двома куполами, за подобою Афонських церков, присвячена Всім Святим, що стала Кафоліконом монастиря
- Церква Трьох Святителів, при її останньому відновленні в 1627 році була розписана фресками схимника Єфрема сирійського, одним з найвідоміших насельників монастиря, плідним церковним автором

● Монастир Святої Трійці

- Точних даних про заснування монастиря не збереглося, він був побудований десь в період з +1458 по 1476 рік. Також достовірно невідомо, чи є згадуваний в монастирських хроніках монах Дометій його засновником.
- У північно-західній частині монастиря знаходиться кафолікон, присвячений Святій Трійці. Це маленький собор у візантійському стилі, хрестоподібний, з двома колонами, низьким куполом, складається з центральної частини, притвору і ризниці. Храм був заснований у другій половині XV століття.

- Монастир Русану або святої Варвари

- Час створення монастиря Русану (грец. Μονή Ρουσάνου) або АРСАНІ (грец. Αρσάνη) і походження його назви достеменно невідомі. За однією версією засновником монастиря був якийсь Русанос, виходець з містечка Росана. За іншими непідтвердженими джерелами монастир був заснований 1288 року ієромонахами Нікодимом і Бенедиктом. Точно відомо, що у 1545 році з дозволу митрополита міста Лариси Віссаріона і ігумена монастиря Великого Метеора вихідці з Епіру - брати ієромонахи Іоасаф і Максим, побудували монастирський кафолікон в візантійському стилі на місці зруйнованої церкви Преображення і відреставрували монастир, який діяв в формі гуртожитку.

- Церква була розписана в 1560 році невідомими іконописцями критської школи. Ці розписи не були закрашені в наступні століття і збереглися в хорошому первісному стані. Виняткову цінність представляють собою фрески притвору - страждання святих і «Сходження на престол» - багатофігурна композиція з ангелами, душами померлих і вогненною рікою пекла.

● Монастир Святого Стефана

- Монастир Святого Стефана (грец. Αγίου Στεφάνου) – найбагатший з Метеорських монастирів. Він розташований на величезній скелі, що височіє над містом Каламбака.
- На кам'яній арці над входом в 1927 році виявили раніше замувану плиту з написом «6770 рік. Єремія », яка означає, що якийсь відлюдник на ім'я Єремія жив на цій скелі вже в 6770 році від створення світу, тобто в 1192 році від різдва Христового. Імовірно, цей відлюдник і інші ченці спорудили тут кілька келій, цистерну для збору дощової води і побудували маленьку капличку святого Стефана. Будівництво самого монастиря відноситься до кінця XIV століття.

- Він був побудований Антонієм Катакузіносом (племінником Сімеона Уроша, сином якого був один із засновників Великого Метеора Іоасаф) і Філофеєм Сіатінським, чиї образи відображені в маленькій церкві на території монастиря.
- В кінці ХІХ століття в обителі проживав 31 чернець, але до 1960 року монастир майже спорожнів і в 1961 році був перетворений в жіночий, і сьогодні процвітає.
- Монастирська трапезна, побудована в 1857 році, використовується для експозиції монастирських реліквій.

- Монастир святого Миколая Анапавсаса

- Монастир святого Миколая Анапавсаса (грец. Του Αγίου Νικολάου Αναπαυσά), званий також Радісним (грец. Άσμενος). Час заснування монастиря точно невідомо, імовірно, перші монахи з'явилися на цій скелі в XII-XIII століттях. Заснування монастиря приписується ченцеві Ніканору, який мав прізвище Анапавсас (Αναπαυσάς), яке і увійшло в назву монастиря.
- Перші письмові згадки про монастир відносяться до 1392 року.
- Невелика площа скелі, на якій розташований монастир, змусила ченців розмістити храми, келії і підсобні будівлі на декількох рівнях, що створює враження лабіринту.

- На першому рівні розташована маленька церква, присвячена святому Антонію. Її вівтар має площу всього 4 квадратних метра і може вмістити тільки одного священнослужителя.
- На другому рівні розташований собор святого Миколая - кафолікон монастиря. Собор побудований у формі прямокутника без вікон і увінчаний низьким куполом, при цьому притвор собору настільки просторий, що створюється враження, що спочатку він був побудований як монастирський двір. Вівтар вимушено звернений на північ. Стіни собору прикрашені фресками Феофана Стрелідзаса, видатного іконописця критської школи.

- Собор святого Миколая був побудований близько 1527 року на кошти митрополита міста Лариси Діонісія і ієромонаха і екзарха Стаг Ніканора, про що свідчить напис, що знаходиться над входом в собор.
- На третьому рівні знаходяться келії, стара трапезна, що використовувалася як приймальня для почесних відвідувачів, маленька церква святого Іоанна Предтечі і склеп з черепами ченців.
- На початку ХХ століття монастир Святого Миколая спорожнів, його будівлі поступово приходили в занепад, а цінні рукописи що зберігалися в ньому були перенесені в монастир Святої Трійці;

- в 1960-х роках силами міністерства археології Греції монастир був відновлений і в даний час діє.

- Виконав студент V курсу з/в
- факультету історії та філософії
- Гетманець Святослав Анатолійович